

6VP 01E 130 C

గట్టి లము

~~అది~~
అది

జి.జాషువ

Blank Page

GNP01E 130

గబ్బిలము

H:-7.3

★

W:-4.9

జి. జాషువ.

౧౧

౧౦౦౦, ప్రతులు
౧౯౪౧

ముద్రణము
జానకిరామ్ ప్రెస్, తెనాలి.

మూల్యము
౦ ౧౨ ౦

Blank Page

కృతిభర్త.

శ్రీ. కల్లాపి చంద్రమౌళిగారు B. Sc., (Abdn.,)
మం. యల్. ఎ. గుంటూరు జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులు.

కల్లూరి కులజునకు, బుధ
తల్లజునకుఁ జంద్రమౌళి, దాతృమణికి, మా
జిల్లాబోర్డు నియంతకు
నిల్లాలె యస్మదీయ కృతి భాసిల్లున్.

Blank Page

అంకితము

ఘనతన్ జెందిన మూఁడు వన్నెల పతాకన్ గేలఁ గీలించి, జీ
వన సర్వస్వము దేశమాతృచరణద్వంద్వంబున న్నిల్పి యీ
తెనుఁగున్ గడ్డ ప్రశంస లందిన యశోభీ ! చంద్రమాళిప్రభూ
అనుకంపన్ గొను మస్మదీయ కృతికన్యన్ గూర్చి దేవేరిగన్.

ఈ కృతి నీ భుజార్గళము నెక్కి వసించి యనంత గౌరవ
శ్రీకి నివాసమై తనివిఁ జొదై శ్రమంబు ఫలించె సాహితీ
లోకశరణ్య ! త్యాగిజనల్లోక్ శిరోమణి ! సత్రవి ప్రశం
సా కమనీయ గీతముల స్నానము సేయుము ధీనబాంధవా

చవులన్ జిమ్మెడు దేశభాషల సమాశ్వాసించి పోషించు భూ
ధవు లెల్లన్ గతియించినారు, పరవిద్యాభోగినీ కన్యకల్
చెవులం బిండ నటించు నేల నకటా ! జీవచ్ఛవంబైన యి
క్కవితాధేనువు పిండునే మధురదుగ్ధంబున్ బ్రసిద్ధంబుగన్.

చల్లగ బోర్డు పాలనము సల్పుచు ధర్మపథానఁ బోవు నీ
వల సుఖంపఁ జొచ్చినది పాలితవర్గము త్యాగమూర్తి ! యు
త్ఫుల్లయశస్క ! నీ మధురమోహన మైన భుజాంతరంబు, మా
పిల్లకు ముద్దారాలికి లభించుట భాగ్యముగాఁ దలంచెదన్.

ధీసముపేతుడై ఖదరు దీక్ష వహించిన దూత, శాంతి స
 న్యాసి యనుజ్ఞలో మెలఁగు త్యాగివి, భోగవిసర్జనంబు న
 భ్యాసము చేయునట్టి గుణవంతుడ వీ వటువంటివారి సా
 వాసము కాంక్షనీయము ధ్రువంబు నవీన కవీంద్ర కోటికిన్.

పయనించితివి కళాభ్యసనంబు కామించి

తెలవారి పాశ్చాత్యదేశములకు

వహియించితివి బోర్డుపాలనాభారంబు

గుజరాతు కోమటి కోర్కెమీఁద

ధృతి నొసంగితివి జాతీయసంస్థార్థంబు

పిడికెడు సభ్యతా వేతనంబు

గడియించితివి విదగ్ధజ్ఞాన విత్తంబు

ముని ముని మీసంబు మొలుచునాఁడు

సాధనము చేసినా వెట్టి శాత్రువునకు

మనసు నొవ్వని మధుర సంభాషణంబు

శాంతిసైనిక ! భవదీయ సచ్చరిత్ర

తెనుఁగు తల్లికి మెలుఁగుఁ గుండనపుఁ దొడవు.

జి. జాషువ.

విజ్ఞప్తి

సహృదయులారా !

కాళిదాసుని మేఘసందేశమును మనస్సులో నుంచుకొని నే నీ కావ్యమును రచించితిని. గ్రంథనామము గబ్బిలము. శ్రోతల కిది కటువుగా దోషవచ్చును కాని యిందలి కథానాయకుఁడు మందభాగ్యుఁడగు హరిజనుఁడు. కాళిదాసుని యక్షుఁడు ప్రణయసందేశము నంపును. ఇతఁడంపునది తుక తుక నుడుకు నశ్రు సందేశము. అతని శిక్షాకాలపరిమితి యొక సంవత్సరము. ఇతని శిక్ష ఆజన్మాంతము. తర తరములు. దీని కవధిలేదు. అతఁడు మన్మథాగ్నితప్తుఁడు. ఇతఁడు కుఠాగ్ని పీడితుఁడు. ఇరువురిలో నితఁడు దయనీయుఁడు.

‘నాదు కన్నీటి కథ సమన్వయము సేయ

నార్ద్రహృదయంబుఁ గూడ కొంతవసరంబు .

అని యితఁడు వాపోవును. కులీనులగు రాజులకు వలె హంసములు, చిలుకలు మున్నగు నుత్తమ పక్షిదూత లితనికిఁ జిక్కుట అసంభవము. కావున నిట్టిదుల జీర్ణకుటీరములలో నిరంతరము దర్శనమిచ్చు గబ్బిలము నితనికి సందేశహారిఁగా పరిగ్రహించితిని. రసజ్ఞుల కిందలి యాచితి సులభగ్రాహ్యము. ఇంటఁ బ్రవేశించి దీప మార్పిన గబ్బిలమును జూచి తన కన్నీటి కథ నీశ్వరు నితోఁ జెప్పుమని వీఁడు ప్రార్థించెఁ గాని నిజమున కతని యుద్దేశ్యము దేశారాధన. కైలాసయానమునకు నా పన్నిన త్రోవ కొంత వక్రతమ గుఱి యైనది. ఇది దోషము కాదనుకొందును. ఈ కృతి రసజ్ఞులలోకాదరణ నందిన నా శ్రమ ఫలాన్ముఖము కాఁగలదు.

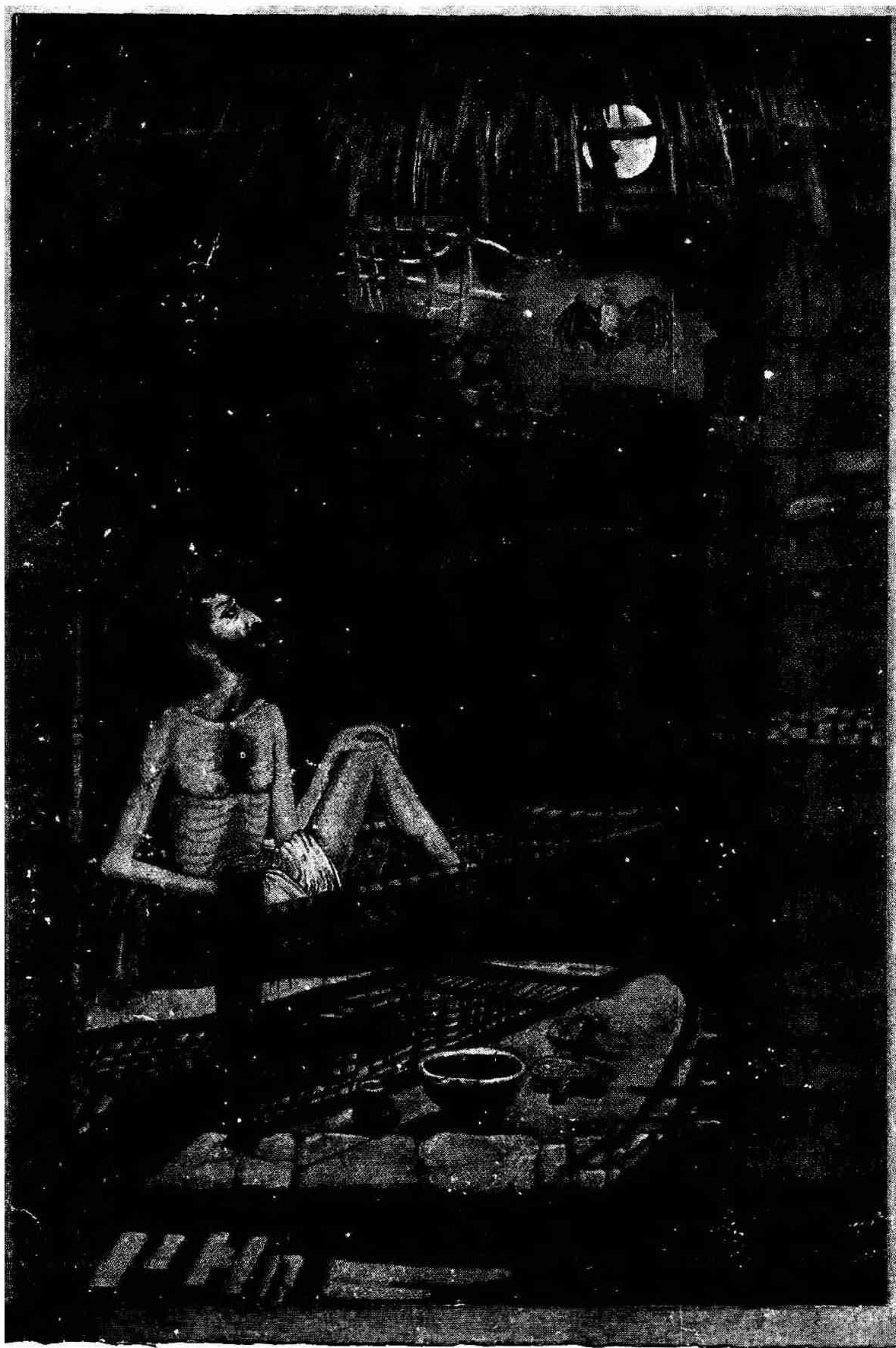

నే నీ గ్రంథమును ముగించు నవసరమున దైవ వశమున గుంటూరు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారును, దేశభక్తులును, కళాభిమానులు నగు మ. రా. రా. శ్రీ కల్లూరి చంద్రమౌళి చౌదరిగారు మా యూరు దయచేసి గ్రంథము నామూలాగ్రముగా విని పతిత్వము వహించుట కంగీకరించుట నా యదృష్టము. వారికి నా నమస్కార సహస్రములు. ఈ విషయమున నన్ను ప్రోత్సహించిన జిల్లా కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటు గారగు మ. రా. రా. శ్రీ మంతెన వేంకట్రాజుగారికి వందన సహస్రము లర్పించు చున్నాను. గ్రంథ ముద్రణ కార్యభారమును వారు వహించి చేసిన యుపకృతి మరువరానిది. వారికి నేను కృతజ్ఞుడను. మఱియు నడిగినంత నే సంతోషముగా కంగీకరించి యిందలి చిత్తరువులను వ్రాసియిచ్చిన శ్రీయుతులు పోట్లూరి హనుమంతరావు గారు నాకు స్మరణీయులు. ఈ సందర్భమున వారి సహజచిత్రరచనాకౌశల్యము నుగ్గడించుట అప్రస్తుతము కాదను కొందును. వీరి జన్మస్థలము వినుకొండ. వీరు నిరాడంబరులు. మిత భాషులు. చిత్రలేఖనము వీరి సొమ్ము. వీరి బొమ్మలలో జీవకళ యుట్టిపడుచుండును. కవి కలము వలె వీరి కుంచె నూత్నాత్మి నూత్నములగు విశేషములను తీర్చి దిద్దుటలో దక్షమైనది. వీరు 'కొమరు బాలెంత', 'గరళ భిక్షువు', మొదలయిన చిత్రములను వ్రాసి భారతీ పత్రిక నలంకరించి ఆంధ్రుల మన్నన లందినవారే. కష్టమునకుఁ దగిన ఫలములేక కళలు రాణింపవు కదా? వినుకొండ వంటి మారుమూలలం బ్రకాశించు నిట్టి రత్నము నిప్పటికేనియు గుర్తించుచోఁ దెల్లువారు నిందార్హులు కారనినాయూహ.

గ్రంథకర్త

Blank Page

గబ్బిలము

చిక్కనకాసుచేఁ దనివిఁ జెందు నమాయికుఁ డెల్ల కష్టముల్
బొక్కెడు బువ్వతో మఱచిపోవు యుధానల దగ్ధమూర్తి న
ల్దిక్కులుఁగల్గు లోకమున దిక్కరియున్న యరుంధతీ సుతుం
డొక్కఁడు జన్మమెత్తె భరతోర్వరకుం గడగొట్టు బిడ్డఁడై .

పూర్వవయస్సులో వలస పోయిన చక్కని తెల్లు కైతకు
బ్రాహ్మక మిచ్చినట్టి రఘునాథనృపాలకుఁ డేలియున్న తం
జాపురి మండలంబునకుఁ జక్కగ దక్షిణభాగ భూములకు
గాపురముండె నప్పరమ గర్భదరిద్రుఁడు నీతిమంతుఁడై .

గద్దీలము

ముప్పు ఘటించి వీని కులమున్ గలిమిన్ గబళించి దేహమున్
బిప్పియొనర్చు నీ భరత వీరుని పాదము కందకుండఁగాఁ
జెప్పులు గుట్టి జీవనము సేయును గాని నిరాకరింప తే
దెప్పుడు నప్పు వడ్డది సుమీ భరతావని వీని సేవకున్.

వాని తెక్కల కష్టంబు లేనినాఁడు
సస్యరమ పండి పులకింప సంశయించు
వాఁడు చెమ్మటలోడ్చి ప్రపంచమునకు
భోజనముఁ బెట్టు వానికి భుక్తి లేదు .

వాని తలమీఁదఁ బులిమిన పంకిలమును
గడిగి కరుణింప లేదయ్యె గగనగంగ
వాని నైవేద్యమున నంటు వడిన నాఁడు
మూఁడు మూర్తులకును గూడఁ గూడు లేదు .

పామునకుఁ బాలు, చీమకుఁ బంచదార
మేపుకొనుచున్న కర్మభూమిం జనించు
ప్రాక్తనంబైన ధర్మదేవతకుఁ గూడ
నులికిపడు జబ్బు గలదు వీఁ డున్నచోట .

వాని నుద్ధరించు భగవంతుడే లేడు
మనుజుడెట్లు వాని గనికరించు
వాడు జేసికొన్న పాపకారణ మేమొ
యింతవఱకు వాని కెఱుకలేను .

ఆ యభాగ్యుని రక్తంబు నాహరించి
యినుపగజ్జెల తల్లి జీవనము సేయు
గసరి బుసకొట్టు నాతని గాలిసోక
నాల్గు పడగల హైందవ నాగరాజు .

కులములేని నేను కొడుకుల బుట్టించి
యీ యఖాతమందె త్రోయవలెనె
భార్యయేల బుట్టుబానిసకని వాడు
జరుపసాగె బ్రహ్మచర్య దీక్ష .

ఉదయమాది రక్తమోడ్చి కష్టము జేసి
యినుని సాగనంపి యిల్లు సేరి
యున్న గంజి ద్రావి యొక్కనా డాపేద
ప్రక్కమీద మేను వాల్చి యుండె .

గబ్బిలము

భూనభములఁ గ్రొంజీఁకటు
లేనుఁగునకు మదము వోలి యెసక మెసఁగె సం
ధ్యానాట్యకేళి మాని మ
హానటుఁడు శివారవముల నారంభించెన్.

ముకుట- మొగమున్న చీకటి ముద్దవోలె
విహరణము సేయసాఁగె గబ్బిల మొకండు
దాని పక్షానిలంబున వాని చిన్ని
యాముదపు దీప మల్లన నాటిపోయె.

తిల్లిక నాటిపి దయ్యపుఁ
బిల్లవలెం దిరుగుఁ దబిసి పిట్ట నరయఁగాఁ
బల్లవితమయ్యె నాతని
యుల్లంబునఁ గ్రొత్త కొత్త యూహాంకురముల్.

చెలిమిన్ బక్షికి విన్నవించుకొనఁ జొచ్చెన్ స్వీయవృత్తాంత ము
మ్మలికన్ గందిన నెమ్మనంబున మదోన్మత్త ప్రపంచంబులోఁ
బులుఁగుం బుట్రలుఁగాఁకఁ బేదలకునాపుల్ జుట్టపక్కంబులున్
గలరే! వాని కవోష్ణబాష్పములు వ్యాఖ్యానించెఁ జక్రాంగనల్.

ప్రవిమల దేవతాభవన వాసముచేయుచు మమ్మువంటి మా
నవులకు లేని గౌరవమునం దులఁదూఁగెడు గబ్బిలాల రా
ణివిగద నీవు స్వాగతము నీకు శుభంబకదమ్మ నీ తనూ
భవులకుఁ దల్లక్రిందుల తపంబులకుఁ గుడి గోపురాలకుఁ.

గాఢనిద్రావలంబియై కన్నుమూసి
ఘోతలము మేను మఱచిన కాళరాత్రి
నా గృహంబున వెదకుచున్నా వదేమి
దొరక దిచ్చట నానంద కిరణ లవము.

నిన్ను బహిష్కరించు నవనీవలయం బిది యంటరాని వాఁ
డున్న నిషిద్ధగేహము సహోదరి, నీవు సమస్త దేవతా
సన్నిధి నారగింతువు ప్రసాదము లంతటి పుణ్యరాలవై
యన్నములేని పేదల గృహంబులు సొచ్చితివేల బేలవై.

హృదయము లేని లోకముసుమీ యిది మాపులఁబశ్చిమంబుగా
నుదయము తూర్పుగా నడచుచుండు సనాతనధర్మ ధేనువుల్
పిదికిన పాలు పేదకు లభింపవు శ్రీగలవాని యాజ్ఞలోఁ
బెదవిఁ గదల్పఁజాల రరవిందభవప్రముఖామృతాంధసుల్.

గబ్బిలము

ప్రతిమల పెండ్లిసేయుటకు వందలు వేలు వ్యయించుఁగాని దుః
ఖతమత్తులైన పేదల పకీరుల శూన్యములైన పాత్రలన్
మెతుకు విదల్ప దీ భరత మేదిని ముప్పదిమూఁడుకోట్ల దే
వత లెగవడ్డ దేశమున భాగ్యవిహీనుల ట్టుత్తు లాటునే .

పరమార్థంబులు బోధసేయుదురు లోభస్వాంతులై నిత్యమున్
గురువుల్ ముక్తుకుసూటిగాఁదగులు యుక్తుల్ పన్నికెవల్యపుం
దెరువుల్నూపి మహాపరాధివనుచున్ దీర్ఘానముల్ సేయుచుం
దురు వేదాంతరథంబు సాగదనుకొందున్ నేను లేకుండినన్.

ఒగి సంసారము దిద్దికొంచుఁ గర మత్యుచ్చస్థితిం దూఁగుచుం
బగలెల్లన్ మునివృత్తినుండి యనుకంపన్ శర్వరీవేళలన్
వగలందూలు దరిద్రమూర్తుల సమాశ్వాసింప నేతెంచితే
ఖగసన్యాసిని ! యద్దురాల వకలంకంబైన మర్యాదకున్.

గిరుల గుండెలు కరఁగి నిర్ఘరము లట్టు
లుబుకుచున్నవి దిశల నన్నూటడింపఁ
బక్షికళ్యాణి ! సోదర ప్రజలకంట
నిర్గమించెనె యొక్క కన్నీటిచుక్క .

చుట్టాలేగడ వాలఖిల్యు లినతేజుల్ యోగవిద్యానిధుల్
పుట్టుందాపసు లార్ద్రచిత్తులు మహాత్ముల్ వైనతేయస్తుతిన్
జెట్టుం గొమ్మఁ బరిత్యజించిన పరశ్రేయస్సుఖాకాంక్షు లో
పిట్టా ! నీకు నమస్కరించెదను నా విజ్ఞప్తి నాలింపవే .

ఈ ప్రశాంతరాత్రి యెల్లలోకంబును
బుజ్జగించి నిద్రఁ బుచ్చు కొనియె
నౌషధంబులేని యస్పృశ్యతాజాడ్య
మందభాగ్యు నన్ను మఱచిపోయె .

కర్మసిద్ధాంతమున నోరు కట్టివేసి
స్వార్థలోలురు నా భుక్తి ననుభవింతు
కర్మమన నేమొ, దానికీ కక్షయేమొ,
యీశ్వరునిచేత ఋజువు చేయింప వమ్మ .

ఆలయంబున నీవు వ్రేలాడువేళ
శివుని చెవి నీకుఁ గొంత చేరువుగ నుండు
మానిఖగరాజ్ఞి ! పూజారి లేనివేళ
విన్నవింపుము నాదు జీవిత చరిత్ర .

గబ్బిలము

ఆ పూజారులు విన్న నీకగును బ్రాయశ్చిత్త మీశానుఁడు
గోపించు వివరింప నేమిటికి నీకుం బొమ్మ వార్ధక్యము
దాపై పెంజెడ దెల్లనైనది నిశీధస్త్రీకి నా ఖేటక
వ్యాపారంబుముగించినీపొరుగుగూబల్ గూండ్రకు బోయెడి.

పసమించు సీగరుత్తుల

విసరి శ్రమంబడపి నన్ను బ్రేమించిన నీ
యసమోపకారమునకుం
బసదన మిడలేక నే ఋణస్థుడ నైతి.

నీ నమస్కారముల నిక్కి నిక్కి నడువ
బక్షిణీ! నాకు నుద్యోగబలము లేదు
మెచ్చదగు నీ కళాశక్తి మచ్చరింప
ఖగసతీ! నాకు గులము యోగ్యతలు లేవు.

స్వార్థమున నిన్ను గొఱముట్టువలె గణింప
గడుపునిండిన భాగ్యవంతుడను గాను
దోషములు నూపి నీకు నీతులు వచించి
దొరతనము సేయఁగా మతస్థుడను గాను.

మృగపక్షిత్య విచిత్రధర్మములు మూర్తి దాల్చియున్నట్టి నీ
మొగముం జూడదు లోక మట్టి శకునంబుల్ ప్రాతపట్టింపులు
ద్వగవీ పేదకు రమ్మ గబ్బిలపుచానా ! నాదు స్వాంతంబులో
దిగులుంబాపి పినాకపాణి కొక సందేశంబు నందింతువా ?

ధర్మమునకుఁ బిటికితన మెన్నఁడును లేదు
సత్యవాక్యమునకుఁ జాపు లేదు
వెఱవనేల నీకు విశ్వనాథునిమ్రోల
సృష్టికర్త తాను సృష్టి వీవు .

నరునకుఁ జేరరాని సదనంబున వాసముసేయు నీశ్వరే
శ్వరునకు నా నమస్కృతు లుపాయన మిమ్మొకవేళఁ గారణాం
తరముల వెండి పర్వతమున న్నివసించుచు నున్నఁ బక్షీసుం
దరి ! యొకపూట యానమకదా ! యిది నీకుఁ బరోపకారిణి !

గౌరీనాథుఁడు కాశికిం జనెడు మార్గంబందు రా మేఘపుం
జాతఁ జక్కలతోట నాటుకొని మింట న్నీకుఁ గన్నట్టు నా
దారిం బొమ్మొకవేళఁ జూచెదవు భూతస్వామిని న్నీకుఁ జ
త్వారం బేర్పడి దారిఁ దప్పెదవు గాదా ! భానుఁడే తెంచినఁ .

గబ్బిలము

ఛత్రముల వంటి నీలి పక్షములు విచ్చి
నీవు బ్రహ్మాండమునఁ బయనించు వేళఁ
జిత్త జల్లుల ముమ్మాయి ముత్తియములు
జలధరస్వామి నీ మీఁదఁ జల్లఁ గలఁడు .

మొలక సంధ్యారాగమునఁ గెంపు లెగఁ జిమ్ముఁ
జరమాచలంబునఁ జరణమూఁది
సెలయేటి నీట నీతలు గొట్టి విహరించు
మరుదంకురముల సన్నాన మంది
కొండకొమ్ముల నెదుర్కొని తుత్తునియలైన
తోయదమ్ముల మీఁదఁ దుఱఁగలించి
కలహంస పొదిగి పిల్లలుసేయు మిన్నేటి
జాంగలంబుల మీఁద సంచరించి

చిలుక లెంగిలింపఁ జిటిలి తేనియలూరు
స్వాదుఫలము లెలమి నారగించి
కొన్ని నాళ్లపాటు కుటెల సంసారంబు
దిగులు మఱచి రమ్మ ఖగ వధూటి .

సాత్వికాహరిణీ తపశ్చర్య కతన
 నీ మనంబున జాలివెన్నెల రహించు
 నాదు కన్నీటి కథ సమన్వయముసేయ
 నార్ద్రహృదయంబుఁగూడఁ గొంతవసరంబు .

బిడ్డలఁగని పాలిచ్చెడు
 దొడ్డతనంబున్న పుల్లుదొరసానివి, నా
 కడ్డుపడ దిగిన వేలుపు
 గిడ్డివి నా మనవి నాలకించెదవు గదా!

నీ యశాదార్యగుణంబు మెచ్చెదరు సందేహంబు లేకుండఁగా
 నాయుష్మంతులు నీ కుమారులు మగం డంగీకృతిం జూపి, నీ
 వా యెత్తైన నగంబు కొమ్మల విహాయశ్కేశు నావాసమం
 దూయేలూగి కృతార్థురాలవయి రమ్మొ పుల్లు పుణ్యాంగనా!

పక్షిసుందరి ! నీ చిన్నికుక్షి నిండ
 నిన్ని నీరంబుఁ బలహార మున్నఁ జాలు
 నెన్ని దేశాలు తిరిగిన నేమి నీకు
 నీవు నావలెఁ బుట్టుబెనిసవు కావు .

గబ్బిలము

తడవైనన్ గుడి గోపురంబులను సందర్శించుచుం బొమ్ము నీ
కడవుల్ కొండలు నడ్డుసేయవు గదమ్మా! వ్యోమయానంబునన్
సుడిగాల్పు లెలరేగినన్ నిలువవచ్చుం ధర్మసత్రాలలోఁ
బిడుగుల్ వడ్డఁ బ్రవేశయోగ్యతలు పాపి న్నాకు లేవచ్చటన్.

అందందు ఫలవనంబుల

విందుగుడుచు చల్ల నల్ల విశ్రామ మణీ

మందిరముల నిద్రించుచు

ముందుకుఁ జనఁ దోచు నెన్నో పుణ్యస్థలముల్.

కొమరారు దంజనగరము

సమీపమునఁ గలదు తెలుఁగు సౌరభ్యంబుల్

గమగమ వలచిన చోటది

యమరన్ రఘునాథరాజు నాస్థానంబుల్.

కృష్ణరాయలవారి యెడఁబాటు చీకట్లు

ముసరి దిక్కులలోన మసలువేళ

భూరి వాఙ్మయలక్ష్మి దారిబత్తెము తోడఁ

దంజాపురము వంకఁ దరలువేళ

వేంకటకవి తెల్లు పంకేరుహాక్షికి

శ్లేషోక్తు లలవాటు సేయువేళఁ

బచ్చపచ్చని ముద్దుపళని ముద్దులకైత

శృంగార రసము వర్షించు వేళ

మువ్వగోపాల దేవుని పూజ సేయ

ఘనుఁడు క్షేత్రయ కల మందుకొనిన వేళ

నపరరాయలు రఘునాథ నృపతి విధుఁడు

కట్టుకొన్నాఁడు సత్కీర్తి కుట్టిమంబు .

తను వ్రుప్పొంగ సరస్వతీమహాలు సందర్శించి తంజాపురీ

మనుజాధీశుల యోలగంబును పరామర్శించి పొమ్మత్తరం

బునకుఁద్రావిడభూములంగడచిపోఁబోఁ దోఁచెడిన్ వాఁడువా

అనిశౌర్యంబునుమించుఁ దెల్లు పొలిమేరల్ నేత్రపర్వంబుగన్.

యతియుం బ్రాసయులేని సంస్కృతకవిత్వారణ్యమందున్న భా

రతవేదానఁ బదేనుపర్వముల కాంధ్రత్వంబు నేర్పించి శా

శ్వతుఁడై పోయిన తిక్కయజ్ఞకు నివాసంబైన నెల్లూరికిన్

నతులర్పింపుము స్నానమాడు మతి గణ్యంబైన పెన్నానదిన్.

ఒకపల్కు జాణతనమున
 సకియలు నెల్లూరిసీమ సత్కవి వరులం
 దికమకలు పెట్టఁ గలరని
 పుకారు గల దది యబద్ధమో నిక్కువమో .

హంపీక్షేత్రముఁ జూచి పోవలయు నమ్మా తెల్లురాజ్యంపు నై
 లింప శ్రీల కొకానొకప్పు డది కేళీరంగ మేతద్రమా
 శంపావల్లరు లాటిపోయిన ప్రదేశంబందు నీ బందుగుల్
 కొంప ల్గట్టి నివాస ముండెదరు నీకుం గూర్తు రానందమున్.

పరదాపద్ధతి మాన్పిరో సిరికిఁ గుప్పల్ వోసి యంగళ్ల యం
 దురుమాణిక్యము లమ్మినా రచట మున్నో పక్షిణీ! మూరురా
 యరగండండు మహేంద్రవైభవముతో నాంధ్రక్షమామండలిన్
 బరిపాలించిన నాటి పెంపును దలంపన్ మేను గంపించెడిన్.

పగతు రసూయచేతఁ గరవాలములన్ దనువెల్లఁ జెండినన్
 జిగిరిచియున్న యుగ్రనరసింహుని భీమదృగంచలంబులన్
 బొగలుడి వోవలే దతని మ్రోల నిమేషము నిల్వఁజాలినన్
 ఖగసతి! నిన్ను ధైర్యవతిఁగా గణియింతురు వీరయోధులున్.

ఏనికవంటి సాసువు గణేశుని నున్నని బొజ్జమీఁదఁ గా
 లూనఁగ లేదు తుమ్మెద, తదుజ్వలశిల్ప మఖండ తుంగభ
 ద్రానది కప్పగించుకొని దద్దమలైన తెలుంగువారి వి
 ద్యానగరాన జిందుమొక యశ్రుకణంబు నుపాయనంబుగన్.

సరసుఁడు కృష్ణభూవిభుఁడు స్వారియొనర్చిన పారసీహుమా
 దొరల ఖురాగ్రహాల్యలను దున్నిన భూములలోన శాంధ్ర సుం
 దరు లొకనాఁడు నాటుకొనినారు దిగంత జయ ప్రరోహముల్
 గరిసెల నించినా రురువుగా ఫలియించిన సుప్రతిష్ఠలన్.

మూరురాయరగండఁ డూరేగ దీనాఁడు

విద్యానగర రాజవీధులందు

మేలైన పట్టుడేరా లెత్తరీనాఁడు

పారసీక గుఱాల బేరగాండ్రు

ఇనుపరోకల్ల సాధన సేయవీనాఁడు

కొమ్ము నిక్కిన భద్రకుంజరములు

తెలుఁగు సంధావారముల నిండ దీనాఁడు

మరఫిరంగుల తెల్లదొరల దండు

గబ్బిలము

మణిమయంబైన యాంధ్రసామ్రాజ్య రథము
భువికిఁ గ్రుంగిన పదియు నాటవ శతాబ్దిఁ
గృష్ణవిభు వీటఁ బ్రొద్దు గ్రుంకినది మొదలు
ఋషిఖగాంగన ! తెల్లవారినది లేదు .

కంచెర్ల శ్రీకృష్ణ గంధర్వుఁ డేలిన
నగరంబు దున్నించి నారు వోసి
వినుకొండ విభుని రాయనిభాస్కరుని కోట
బురుజులూపున నేల కొఱగఁ దన్ని
పల్నాటిదొరల శుంభత్ప్రతాపజ్వాల
సాటికెక్కని నాగు లేటఁ గలిపి
వినుతిఁ గాంచిన కొండవీటి సామ్రాజ్యంబు
నుక్కుకత్తుల బావి కొప్పగించి

యుడుకు నెత్తుటఁ జేతులు గడిగికొన్న
కాలపురుషుని పెను దుండగములు దలఁచి
మనసు నలిగిన గుంటూరు మండలంబు
నరసి పోవమ్మ జన్మ ధన్యత వహింప .

ప్రొద్దునకు వన్నెఁ బెట్టిన
యిద్దఱు భాసకరులు పుడమి నేలఁగ సొగసుల్
దిద్దినది మేన, వయసునఁ
బెద్దది గుంటూరు సీమ పెఱ సీమలలో.

ఖరుచైపోయెఁ దెలుంగు రక్త మతిలోకస్వచ్ఛశౌర్యంబు సో
దరి ! వ్యర్థంబగు కోడిపందెవు తగాదాలందుఁ బల్నాటిలో
నరుదారన్నివితె నివనోదముగఁ గార్యంపూడి తిర్నాళ్ల త
త్కరవాలంబులుత్రుప్పువట్టియిపుడుగల్పించునారాటమున్.

కృతులంది కృతులొసంగిన
వితరణ రతులైన కొండవీటి నృపుల యు
న్నతియుం బతనం బిప్పుడు
కృతులై కొండల నలంకరించి జితిగచెన్.

విసిగి విరక్తిచేఁ దెలుంగు వీధులలో నొక పిచ్చివానిగా
మసలిన రెడ్డిరాజు మునిమాన్యుడు వేమన యాశుధారగా
విసరిన కావ్యముల్ శ్రవణపేయముగాఁ బ్రతిశబ్దమీనెడిన్
దెసల నలంతి పోలికలఁ దీయఁదనంబున భావసంపదన్.

గబ్బిలము

జలద్రవాతము తోడుగా యవలఁ గృష్ణాతీరదివ్యస్థలుల్
గలయం గ్రుమ్మరి సాగిపోమ్ము కవిలోకబ్రహ్మ నన్నయ్యకున్
నిలయంబై తగు రాణ్మహేంద్రపురికిన్ విద్యత్సభారంజిత
స్థలికిన్ బూర్వచతుక్యభూపతుల రత్నస్థాపితాస్థానికిన్.

ఎచ్చటఁ జూచినన్ బ్రతిపదిందుకళంబలెఁ బచ్చపచ్చగా
రచ్చలకెక్కు గన్నడ సరస్వతి నారసి, మానసంబులో
మచ్చరకించి, నన్నకవి మాన్యుఁడు రాజమహేంద్రునానఁ దా
నిచ్చటఁ జేయిజేసి కొనియెన్ బ్రథమాంధ్రకవిత్వ సృష్టికిన్.

రెండున్నర పర్వంబులు
పిండిన రస మొలుకునట్టి పెను జెఱకు గడన్
బాండవుల చరిత నన్నయ
పండించెన్ దెలుఁగులోనఁ బ్రజ్ఞాన్వితుఁడై .

జనవిభుండైన విష్ణువర్ధనుని నాఁటి
గౌతమీగంగ నీకు స్వాగత మొసంగు
వీరమాగాణముల నుద్భవిల్లునట్టి
గతిక పోచయు నాకర్షకమ కదమ్మ .

తొలి సారంగధరుండు వట్టి యపవాదు న్నెత్తిపైఁ దాల్చి క
త్తులపాలైన విషాదగాఢ వినలేదో నీవు చిత్రాంగి మే
డలలో మూలుగుచున్న విప్పటికిఁ గూడఁ బాపురాల్, నీతికిఁ
బలియైపోయిన రాజనందనుని దౌర్భాగ్యంబు నూహింపుచున్.

అజ్ఞాయితవో చుట్టుమార్గమని ద్రాక్షారామ భీమేశ్వరుం
డుజ్జీలేని దయాస్వభావుఁడు ప్రభావోల్లాసి ముప్రొద్దులున్
గజ్జంగట్టెడి నాట్యగాఁడతఁడు సాక్షాత్కారమున్ జెందినన్
మజ్జాత్యుద్ధరణంబుఁ గల్గఁగల దమ్మా ! పొమ్ము సేవింపఁగన్.

నిద్దంపు లేత కస్తురి

ముద్దవనుచు నిన్నుఁ జూచి, ముచ్చటపడి రో

ముద్దియలు ముచ్చటించెద

రొద్దిక శ్రీనాథకవి బహుకరణముగన్.

అరవింద రత్న మండిత

తరంగరథమెక్కి విభుని దర్శనమునకై

పరువెత్తుచున్న గోదా

వరి తోడుగఁ బొమ్ము దక్షవాటి నగరికిన్.

గబ్బిలము

అమృతమ్ము విషము వాక్కున
నమరిన కవిరాత్తుసునకు నావాసంబై
కొమరారు నపరకాశిక
సుమి కడుమహిమాధ్యమైన చోటది పతగి.

అల బుస్సీదొర కొల్లగొట్టిన యనన్యంబైన మా వెల్మవీ
రుల విఖ్యాతపరాక్రమజ్వలన మూర్పుల్ జిమ్ముచున్నట్టి బా
బ్బిలి కోటం గని దాటిపోమ్ము చటులావేశంబు దేహంబునన్
మొలుచున్ బొల్చు కవోష్ణ వీర రుధిరంబున్ జీవనాశంబులన్.

నాయెడ జాలిలేక చరణంబునఁ గత్తులు గట్టి ప్రాణముల్
దీయఁ దొడంగు రాజవితతిం దెలవార్చితఁ దెల్లవారునే
నాయులివాలకింపని యనంత విభావగు లంచుఁ గొక్కురో
కో యని కూయుచున్న దదిగో తొలికోడి బడాయి కొట్టుచున్.

పూసపాటివారి ముఖ్యపట్టణ మైన
విజయనగరమందు విశ్రమించి
జగము దద్దరిల్ల సకిలించినది తొల్లి
రాయరావు తుల గుఱాలదండు.

నీవు బాబ్బిలి మీఁదుగా నిర్గమించి
మన్యము తరించి కొన్ని యామడలు నడువ
పలుచఁ బడిపోవు మన జిల్లు తెల్లుశోభ
తావు లెగజమ్ము నోడ్ర వాతావరణము .

కరవాలంబునఁ గొల్చిరాయలు పరిష్కారంబు గాపించుచున్
సరిహద్దుల్ సవరించి నాఁ డటు నొరిస్సాదాఁక ఆరాజభౌ
సకరుఁ డెత్తించిన బొట్టునూరి విజయస్తంభంబుపై వేలుపుం
దెఱవల్ నిల్చి పఠింతు రాంధ్రుల విభూతిన్ ముక్తకంఠంబునన్.

తేటయైన తీపినీట దిక్కులదాఁక
విస్తరించి రుచులు గుస్తరించి
చిలకసంధ్ర మింపుసేయుచుఁ గన్పట్టు
స్వచ్ఛమైన తెల్లు భాష పోలె.

చిట్టి మరు దంకురంబులఁ
బుట్టిన కెరటాల మొత్తములు తీరములన్
గొట్టుకొని మరలిపోవును
గట్టులెగయఁ జూచు చిలిపికవనముల వలెన్.

గబ్బిలము

తగులు స్నీకట మార్గమధ్యమున బాద్ధస్తాపశైధిల్యముల్
మగధోర్వీశుల రాణివాసములు లీలాభర్మహర్మోవళుల్
జగముల్ మెచ్చిన శాక్యసింహుని యహింసాసూక్తి మాఘ్యక ని
మ్నగలం దేలిన పుణ్యభూములు నలందా పాటలీపుత్రముల్.

ముక్తి దంబులైన పుణ్యస్థలములందుఁ
బ్రథమగణ్య మమ్మ వారణాసి
అన్నపూర్ణ సేయు నాహారభిక్షతో
ముక్తి భిక్ష నీకు ముట్టఁగలదు .

నదుల తోడికోడ లుదధీశు పెదభార్య
జాహ్నువీస్రవంతి జలముదేర
అతిథిపూజసేయు నన్నపూర్ణాదేవి
వారణాసిఁ గూడి వారణాసి .

కలరు కళాసముద్రములు గట్టులురాయగ నీదినట్టి ధీ
విలసితులైన పండితులు పెక్కురు వేదపురాణశాస్త్రముల్
బలికిన సతకవీశ్వరుఁడు వ్యాసమునీంద్రుఁడు శిష్యకోటితో
మెలఁగె నొకప్పు డుండు నట మేచకకంఠుఁడు విశ్వనాథుఁడై.

మొగలాయి చక్రవర్తుల
మృగాంక కేతనము నింగిమెఱసిన డిల్లీ
నగరంబు దృష్టిగోచర
మగు ప్రోన్నత సాధచుంబితాంభోధరమై.

ఆ డిల్లీపురి హస్తినాపురి సమాఖ్య ద్వాపరంబందుఁ గొం
డాడం బడ్డది, ధర్మజుం డచట రాజ్యంబేలి చేయించినా
డీడుం జోడును లేని జన్నముల నెన్నేఁ గన్ను లున్నందుకున్
జూడన్ దగ్గ పురంబు సుమ్మచట వీచున్ భోగసౌరభ్యముల్.

ముడిచె నిచ్చట కుంతి కొడుకు ద్రోవది కొప్పు
పగనాని రుధిరంబు పరిమళింప
మెఱసె నిచ్చోట నాదరుషా కుఠారంబు
నిఖిల భారతము కన్నీరునింప
వెలసె నిచ్చోట పచ్చల బర్హిపీఠంబు
షాజానురాజు నాస్థానవాటి
పెండ్లాడె నిచ్చోట పృథ్వీరాజౌక రోజు
జయచంద్రు సుతను దోస్సార గరిమ

గద్దెలము

యుగయుగాల కథల నుదరాన జీర్ణించి
రాజరక్త నిర్మలములఁ దేలి
నవ్వుచున్న డిల్లి నగరంబు నందంబు
తరుగలేదు శిరము నెరియ లేదు .

సులతానీ సులతానులు మణిగణాంశుల్ దట్టుమిట్టాడు మే
డలలో వాసము చేసినారు నిజరాష్ట్రం బాకటందూలఁ బే
దల నోరూర భుజించినా రిచట ముక్తారత్నపాత్రంబులన్
గలమాన్నంబు సుఖించినా రఖిల భోగశ్రీ మహాడోలలన్.

కుతుబుద్దీనుఁడు నిల్విన
కుతుబుమినా రనెడు గొప్ప గోపురము సము
న్నతమయ్యుఁ జెక్కుచెదరదు
శతాబ్దములనాటి శిల్ప చకచకితంబై .

చామనచాయ గలట్టిది
కామజనకు ననుఁగు భార్య కాళింది, వినీ
లామలకోమల వీచీ
చామరములు వీచి నీకు స్వాగత మిచ్చున్.

సూనుని కాయల తనకుఁ జొప్పడు లాగు నమాజుజేసి, య
ల్లా నలరించి యాదిమొగలాయి నరేంద్రుఁడు, బేబరుం డుమా
యూనున కాయురున్నతులు సృష్టియొనర్చిన చిత్రగాథ, ఆ
గ్రానగరంబు కర్ణశుభగంబుగ నీకు నుపన్యసించెడిన్.

షాజాను నశ్రుజలకణ

మీ జగముపురంధ్రి దాల్చు నేడవ నగ ముం

టాజమహాలు నిద్రించెడు

తాజమహాలు దృశ్య మద్భుతంబు పతంగీ !

కుహనా గోపురం దాగమ

రహస్యమగు గీత బాహిరము చేసిన శ్రీ

మహిత కురుక్షేత్రంబున

విహార మొనరించి పొమ్ము విహగవధూటీ !

సుజనస్తుత్యుఁడు బోధిసత్వధరణీశుం డర్థరాత్రంబునన్

నిజవాసంబు పరిత్యజించి, యతిశాంతి స్థాపనేచ్ఛామనోం

బుజుడై, బిచ్చపుగిన్నెఁ దాల్చిన మహాపుణ్య ప్రదేశంబులన్

మజిలీసేయుము రెండునాళ్లు ఖగభామా ! జన్మసిద్ధించెడిన్.

గబ్బిలము

లంబినీ వన పరిమళోల్లసిత మగుచు
నేఁగుదెంచెడు నీ కర్ణ్య మీయఁ గలదు
శౌతముం డాదరించిన కనకహంస
నీరు గలయని మధుర గోక్షీరధార .

దర్శింపఁగలవు శౌతమబుద్ధదేవుని
ప్రాచీన భరత శిల్పంబునందు
సాధింపఁగల వహింసా మంత్రరాజంబు
శాక్యసింహుని కాలి జాడలందు
తెలిసికోఁగలవు బౌద్ధుల సాహితీసేవ
అమరసింహుని కవిత్వమున యందు
వీక్షింపఁగలవు కపిలవస్తు నగరంబు
నాశన దేవ్యధీనంబు నందు

రెండువేలేండ్ల క్రింద నిద్రించుచున్న
మౌర్యరాజుల విపుల సామ్రాజ్య చరిత
యేకగుపుపెట్టు ప్రకృతి యం దాకళించి
వెచ్చ వెచ్చని కన్నీరు విడువఁ గలవు .

అక్కడనుండి యుత్తర దిశాభి ముఖంబుగ నిర్గమించు నీ
దృక్కుల నడ్డుచున్ హిమ గిరీంద్రము దర్శన మిచ్చు దానిపై
నెక్క యతించి తెల్లదొర లీలిగి రెందరొ ! వారి దేహముల్
స్రుక్కపు నేటికిం బులుఁగు సుందరి మంచుమహత్వ మెట్టిదో .

కరఁగిన మంచు బండలు ప్రగాఢభరంబున పట్టుదప్పి, త
ద్దిరి శిఖరాలనుండి తలక్రిందులుగా దిగజారి లోయలన్
దిరిగెడు జీవరాసుల వధించుచు నుండును, పేదవారికిన్
జెఱపె కదా ! బలాధికుల సేయము సంయమి పక్షి భామినీ !

అందు నెవరెప్పు శిఖరాన నధివసించి
వ్రాసికొనవచ్చు భరతవర్షంబు పటము
దాని యున్నతి తారకాధ్వమును మిగులు
సులలితము లైన కవుల యూహలకుఁ దరుగు .

కలహంసల్ సను వాయువ్యార్గముల రేఖల్ పర్వతాగ్రంబునన్
గలవా త్రోవలు దక్షిణోత్తర దిశాగ్రవ్యాప్తముల్ ప్రోన్నతం
బులు నీకుం జన గాదు నిచ్చలు నిలింపుల్ గుంపులై రాక పో
కలు గావించెడు వెండి కొండ తెరపుల్ గన్నట్టు నైమూలగన్ .

విహిత కైలాసయాత్ర గావించు నిన్ను
మంచుకొండల విభుఁ డాదరించఁ గలఁడు
అల్లునకుఁ గూతునకు వార్త లంపునే మొ
సమ్మతింపుము నుడులు భారమ్ము గావు .

అస్త్ర విద్యాభ్యసన వేళ నద్భుతముగ
కొంచకొండకు రంధ్రంబు గొట్టినాఁడు
చినతనంబునఁ బార్వతి చిన్ని కొడుకు
తారకాగిరి కదియ యుత్తరపు గవిని .

గిరుల మగవాని చెలిమి వ్యక్తీకరింప
మస్తమునఁ దాల్చు మొక చిన్ని మంచు తునక
విసపుమేతరి కది సిఫారసుగ నుండు
వ్యర్థములుగావు పెద్దల పరిచయములు .

మంచు ఫలించు నగ్గిరుల మాడులఁ గాఱు మొయిళ్లపై నుడా
యించి గమింపు మవ్వల మహేంద్రుని వీడు త్రివిష్టపంబు గ
న్పించు డలాయలామలను వింత నృపుల్ పరిపాలనంబు సా
గించెద రివ్వు డచ్చరలు క్రీడ యొనర్పరు నందనంబునన్ .

ఆలామాలకుఁ బెండ్లి పేరటము లేదా జన్మసన్యాస దీ
క్షా లగ్నాశయులై, ధరింతు రది దీర్ఘంబైన కుల్లాయముల్
మాళిక్, వారి యనుజ్ఞ లేక విహరింపంబోల దెవ్వారి కా
నేలక్ బక్షివి నీకుఁ బోఁదగని క్షోణీమండలం బుండునే.

ఆ రాజ్యంబును గూబపట్టుకొని బిట్టాడించుచుండున్ దురా
చార్లంబుల్, వెడ నమ్మకాల కవి వాసస్థాన మస్పృశ్యతా
క్రూరవ్యాఘ్రము సంచరించుటకు సంకోచంబులే దైన బా
హ్యారామంబులు సాగనీయవు గదమ్మా! దాని యాద్ధత్యమున్.

అసమ రుచిరాంబువైన మానస సరస్సు
కన్న కూతురు బుడుత గంగాభవాని
యెక్కి దిగుచుండు కొండల చక్కఁదనము
ప్రేక్షణీయంబు సుమ్ము గబ్బిలపుదేవి .

బలిసిన మేనులక్ జడల బట్టెలు కొమ్ముల వింత సింహముల్
బలె విహరించుఁ గొండల యుపత్యకలక్ సెలయేటిబీళ్లఁ గ్రో
ల్పులుల కళేబరా లచటి లోయలలోఁ బొరలాడు వాని య
మ్ముల కెనయైన శృంగముల పోటులఁ దూటులుబడ్డ పొట్టలక్.

గబ్బిలము

జడనిధివంటి మానసము సాటికిరావు సరస్సు లెల్ల నం
దుడుగక రేఁగు పేరలల యూపున గట్టులఁ దాఁకి ప్రాణముల్
విడిచిన గండు చేపలుఁ గుఱీరము లెల్లడఁ దీర భూములం
దడుగిడ రాక చీకి వికలాంగములై పడియుండు గుట్టలై .

దమయంతీ నలులకు దూ

త్యముచేసిన తొంటి పసిఁడి హంస విభుని చు

ట్టములందు పంకజోద్యా

నములందున నాలపించు నైషధ కథలన్ .

నిండిన దోరవెన్నెలల నిక్కిన పచ్చిక మేసి, చాందినీ
కొండ బయళ్లలోఁ దిరుగు గోపతి నీకగుపించు నందు వే
దండవిరోధి దాల్చిన జటాటవిఁ బూచిన పూవు చంద్రమః
ఖండము గోచరించు నెఱకల్గల నీ కెఱిగింప నేటికిన్ .

విలు నమ్ముల్ ధరియించి చెంచులు తదాభీలాటవీమధ్య భూ
ముల గన్నట్టిన నంజలింపుము మహాత్ముం డైన భర్గుండు, భ
క్తుల కిష్టార్థము లీయఁ గోరిన గణస్తోమంబుతో మాయ పం
దుల వేటాడుచు భిల్లుఁడై నరుల కన్నుల్ గప్పి క్రీడించెడిన్ .

అచ్చోటి తబిసి రాజులు
నిచ్చలుఁ దపమాచరించు నీ కాతిధ్యం
బిచ్చెదరు పరుల విద్యలు
మెచ్చెద నీ గుణము నేఁడు మృగ్యంబ కదా !

ఇప్పటికిఁ గూడఁ గ్రొంబొగ లెగయుచున్న
త్రిపురముల ప్రాత బూడిద దిబ్బ లచటి
కనతి దూరాన నీకుఁ బ్రత్యక్ష మగును
చిత్రముగ, పాపమున కెంత చేవ గలదో !

వలరాజు పగవానిఁ గొలిచి ముందుకు సాగు
తొలకరించిన నీలి జలధరంబు
మహిషుని వనిత లుమ్మలికింప గర్జించు
సితికంఠ నిల్లాలి సింహారమణి
కొసరి దిక్కులు మేలుకొలిపి గానము సేయు
కొమరుసాముల వారి కోడిపుంజు
తలమీఁద రతనాలు మొలిచి ముద్దులు గార
నటియించు సర్వంబు నటకురాలు

గబ్బిలము

కనులఁ జూచి రమ్ము కైలాసభూముల
వింతలెల్లఁ దెలుప వేళలేదు
నీకు శుభము గల్గు నిఖిలామరత్రేణి
సరసుఁ డమ్మ బాలచంద్ర ధరుఁడు .

రేగిన గంధపుం దరుపరీమళముం గని మోసపోయి యం
దాగి పదంబుమోప వలదచ్చట కొమ్మల నాశ్రయించి, మి
న్నగులు తాండవించు మరణంబును బుక్కిటఁబట్టి, యాపదల్
డాగిన తావులే వలఁపులం దొణికించి మనస్సు నీడ్చెడిన్.

పుడమి ననంతకాల రథమున్ గదలించి మనుష్యకోటిపై
నడిపి నశింపఁ జేయు యతనంబులు నీ బెదరింపు లిచ్చటన్
బడవని రుండమాలికలు పండ్లిగిలించి వెడంద నోళ్లతో
మృడుని గళంబునన్ జెనటిమృత్యువుతో నెకసక్కమాడెడిన్.

ఒలికి పోయిన పండువెన్నెలల పాలు
క్రోలుచున్నది తపిత చకోరకంబు
ప్రొద్దువోయెను నీ చిన్ని భోజనమును
వెదకికొనఁ బొమ్ము తబిసి గుబ్బెతలరాణి .

వీనులు చిన్నవోవ వినిపించు నదే డబుడుక్కువాని ధ
క్కా నినదంబు తూరుపు ముఖంబుగ, హైందవవీధి సభ్యతా
స్థానము గల్గు తాను మన సఖ్య మెఱింగినఁ గంటగించునో
మానిశకుంతమా చను ముమా పతి మేడకుఁ గోడి గూసెడిన్.

న న్నొకమారు నీ దరిసెనంబున ధన్యునిఁ జేసి భర్తఁ డే
మన్నది చెప్పి పొమ్ము విబుధాలయ వాసిని నాకు లేరు నీ
కన్న శరణ్య లాపులు వికాసితమైనవి తూర్పు రేఖలున్
కన్నఁపు దొంగతోడ సదనంబునకుం, జనుమమ్మ పక్షిణీ !

ద్వారములు లేని నాదు కుటీర లక్ష్మి
స్వాగతం బిచ్చి నీకు మర్యాదచేయు
నా యనుజ్ఞకు వేచియుండంగ నీకు
వలదు వలదమ్మ రాత్రిం దివంబులందు .

నిద్దుర మేల్కొని యల్లన
ఖద్దరు రాట్నంబు పౌరకాంత వహించెన్
ప్రౌద్ధ పసివాఁడు తూరుపు
ముద్దియ పొత్తి శ్లోన ముద్దులు గురిసెన్.

గబ్బిలము

వాని యిష్టార్థములు కూర్చుదాసి పోలే
విశ్వనాథుని గుడికి గబ్బిలము సనియె
వేయిచేతుల పెనుకాపు వేగిరింపఁ
గచ్చ బిగియించె నప్పేద కార్మికుండు .

Check List

Book Number	U.V.P 01 E130	Date	28/11/2020
Front Cover	Yes	Back Cover	~~Yes~~ NO
Blank Pages	CI, 3, 6, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100		
Missing Pages	NO		
Prepared	Ramya	Scanned	V. De la Cruz
BOOK SIZE	H 7.3 W 4.9	Pages	49